

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Θεματική εξέταση του ΕΕΜ σχετικά με το ΔΠΧΑ 9

Αξιολόγηση του βαθμού ετοιμότητας
των ιδρυμάτων για την εφαρμογή
του ΔΠΧΑ 9

BANKENTOEZICHT

Νοέμβριος 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNÍ DOHLÉD

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ

BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

Περίληψη	2
1 Συνολικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9	6
1.1 Ποσοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9	6
1.2 Ποιοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9	8
Συντομογραφίες	15

Περίληψη

Ένα σημαντικό δίδαγμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης είναι ότι τα υποδείγματα πραγματοποιηθεισών ζημιών που χρησιμοποιούνται στα τραπεζικά λογιστικά πρότυπα είχαν συχνά ως αποτέλεσμα τον σχηματισμό προβλέψεων που θεωρούνταν ανεπαρκείς και μη έγκαιρες. Αυτό οδήγησε στη σύσταση που διατύπωσαν οι ηγέτες της Ομάδας των 20 (G20) ότι οι φορείς καθορισμού των λογιστικών προτύπων θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο τροποποίησης των προτύπων για τον σχηματισμό προβλέψεων προκειμένου να ενσωματώνονται πληροφορίες που αφορούν το μέλλον κατά την εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών. Για τον σκοπό αυτόν σχεδιάστηκε το νέο λογιστικό πρότυπο για τα χρηματοδοτικά μέσα (ΔΠΧΑ 9) ούτως ώστε να διασφαλίζεται η επαρκέστερη και πιο έγκαιρη αναγνώριση των προβλέψεων. Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει επίσης νέες απαιτήσεις ταξινόμησης και επιμέτρησης, σύμφωνα με τις οποίες τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται με βάση το επιχειρηματικό μοντέλο εντός του οποίου διακρατούνται και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους.

Το πρότυπο τίθεται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018 και θα αντικαταστήσει το ισχύον λογιστικό πρότυπο, το ΔΛΠ 39. Με δεδομένο τον σύνθετο χαρακτήρα του νέου προτύπου και τις προκλήσεις που τα ιδρύματα αναμένεται να αντιμετωπίσουν κατά την εφαρμογή του, αποφασίστηκε εντός του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) να διενεργηθεί θεματική εξέταση σχετικά με το ΔΠΧΑ 9 για τα σημαντικά ιδρύματα και για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα στο πλαίσιο των εποπτικών προτεραιοτήτων του για το 2016 και το 2017. Η εξέταση για τα σημαντικά ιδρύματα καλύπτει όλα τα σημαντικά ιδρύματα που υποβάλλουν αναφορές υπό τα ΔΠΧΠ¹ και διενεργήθηκε από τις μεικτές εποπτικές ομάδες (ΜΕΟ). Βασίζεται σε πληροφορίες που έγιναν διαθέσιμες από τα ιδρύματα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2017 και αφορά την ανάλυση των σχετικών εγγράφων, την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με τα διευθυντικά στελέχη των τραπεζών και τη διενέργεια εποπτικών διαλόγων για την κοινοποίηση και τη συζήτηση των αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση βασίστηκε κυρίως στις πρακτικές που θεωρείται ότι είναι οι καλύτερες σε διεθνές επίπεδο, οι οποίες περιγράφονται στις κατευθύνσεις που εκδώσει η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ). Η θεματική εξέταση για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα διενεργήθηκε σε δείγμα ιδρυμάτων, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ). Βασίζεται σε έρευνα αυτοαξιολόγησης, η οποία στηρίζεται στα υποδείγματα της ΕΑΤ και λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και τις ιδιαιτερότητες των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων. Οι πρωταρχικοί στόχοι της θεματικής εξέτασης για τα σημαντικά και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα είναι να αξιολογηθεί σε ποιο βαθμό τα ιδρύματα είναι προετοιμασμένα για την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9, να εκτιμηθεί η πιθανή επίδρασή του στον σχηματισμό προβλέψεων και να προωθηθεί η συνεπής εφαρμογή του νέου προτύπου.

¹ Με κάποιες εξαιρέσεις όπως περιγράφεται παρακάτω: βλ. την παράγραφο σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της εξέτασης.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα πρώτα ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9 για τα σημαντικά και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα.

Με βάση τις πληροφορίες τις οποίες υποβάλλουν τα σημαντικά ιδρύματα που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο εφαρμογής (και που έχουν επομένως τα πιο αξιόπιστα στοιχεία), η μέση αρνητική επίδραση υπό συνθήκες πλήρους εφαρμογής στον εποπτικό δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 - CET1) εκτιμάται ότι είναι 40 μονάδες βάσης. Από τα στοιχεία που υποβάλλουν τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα σε προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας, η μέση αρνητική επίδραση υπό συνθήκες πλήρους εφαρμογής στον εποπτικό δείκτη CET1 είναι 59 μονάδες βάσης. Αυτό το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι η επίδραση, σε όρους προληπτικής εποπτείας, του ΔΠΧΑ 9 στα ιδρύματα που εφαρμόζουν την τυποποιημένη προσέγγιση πιθανώς να είναι μεγαλύτερη από ό,τι στα ιδρύματα που εφαρμόζουν την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο.²

Πέρα από την ποσοτική επίδραση, στην έκθεση παρουσιάζονται περιληπτικά τα βασικά ποιοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης για τα σημαντικά και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, αντιστακώνοντας αρκετούς τομείς που χαρακτηρίζονται ιδιαίτερα σημαντικοί για τη διαδικασία εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι για ορισμένα ιδρύματα υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης προκειμένου να επιτευχθεί υψηλής ποιότητας εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9. Συνολικά, οι επόπτες παρατήρησαν ότι τα μεγαλύτερα σημαντικά ιδρύματα βρίσκονται σε πιο προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας από ό,τι τα μικρότερα σημαντικά ιδρύματα. Η πτυχή που θεωρείται ότι παρουσιάζει τις μεγαλύτερες δυσκολίες είναι η επιμέτρηση των απομειώσεων, η οποία απαιτεί σημαντικές αλλαγές στις εσωτερικές διαδικασίες και τα εσωτερικά συστήματα των τραπεζών. Ωστόσο, τα ιδρύματα συνάντησαν επίσης δυσκολίες στην ταξινόμηση και την επιμέτρηση των χρηματοδοτικών μέσων. Η θεματική εξέταση για τα σημαντικά και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα έδειξε ότι η πλειονότητα των ιδρυμάτων εργάζονται εντατικά για την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9. Πολλά εξ αυτών έχουν ήδη ολοκληρώσει τη χαρτογράφηση των χρηματοδοτικών μέσων για τους σκοπούς της ταξινόμησης και της επιμέτρησης και χρησιμοποιούν τα υφιστάμενα εσωτερικά υποδείγματά τους ως βάση για την εφαρμογή του νέου πλαισίου απομειώσεων βάσει αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Παρά τις προσπάθειές τους, πολλά ιδρύματα πρέπει ακόμη να ενισχύσουν τις διαδικασίες

² Με βάση τις ποσοτικές πληροφορίες που υποβάλλουν τα ιδρύματα, η μέση επίδραση στο κεφάλαιο CET1 αναμένεται να είναι υψηλότερη για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. Μια πιθανή εξήγηση είναι ότι τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα εφαρμόζουν κατά κύριο λόγο την τυποποιημένη προσέγγιση όσον αφορά τις εποπτικές απαιτήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο. Ένα απλουστευμένο παράδειγμα είναι το εξής: αν δύο ιδρύματα έχουν το ίδιο επίπεδο κινδύνου όσον αφορά τα ανοίγματά τους, το ίδιο επίπεδο αύξησης των λογιστικών προβλέψεων θα έχει μεγαλύτερη επίδραση στο κεφάλαιο CET1 για τα χαρτοφυλάκια υπό την τυποποιημένη προσέγγιση από ό,τι για τα χαρτοφυλάκια υπό την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων λόγω της εποπτικής μεταχείρισης των λογιστικών προβλέψεων (αν υποτεθεί ότι το ίδρυμα που εφαρμόζει τη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων παρουσιάζει υστέρηση κεφαλαίου και, κατά συνέπεια, αφαιρεί ήδη αυτή την υστέρηση από το κεφάλαιο CET1). Η διαφορά μεταξύ των λογιστικών προβλέψεων υπό το ΔΛΠ 39 και των εποπτικών αναμενόμενων ζημιών για χαρτοφυλάκια υπό την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων – η υστέρηση κεφαλαίου – θα απορροφήσει (πλήρως ή εν μέρει) την επίδραση της αύξησης των λογιστικών προβλέψεων στο κεφάλαιο CET1 όταν εφαρμοστεί για πρώτη φορά το ΔΠΧΑ 9 (πράγμα που δεν θα ισχύσει για τα χαρτοφυλάκια υπό την τυποποιημένη προσέγγιση).

διακυβέρνησης των υποδειγμάτων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και να βελτιώσουν τις λογιστικές πολιτικές τους, οι οποίες συχνά είναι υπερβολικά ασαφείς. Για παράδειγμα, χρειάζονται βελτιώσεις όσον αφορά τον έλεγχο των πληρωμών αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων (solely payments of principal and interest - SPPI) και τον ορισμό της αθέτησης υποχρεώσεων για λογιστικούς σκοπούς. Ομοίως, περαιτέρω εξελίξεις εξακολουθούν να είναι αναγκαίες όσον αφορά την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (significant increase in credit risk - SICR), την ενσωμάτωση πληροφοριών που αφορούν το μέλλον στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, την επικύρωση και τον εκ των υστέρων έλεγχο. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν ακόμη περιθώρια ευθυγράμμισης των λογιστικών ορισμών με τους κανονιστικούς ορισμούς. Επιπλέον, τα ιδρύματα βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία ενσωμάτωσης των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές στις πολιτικές και τις διαδικασίες τους.

Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας εποπτικής άσκησης περιλαμβάνει 106³ σημαντικά ιδρύματα τα οποία καταρτίζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης και εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ. Για να στηρίξουν αυτήν την εποπτική άσκηση, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ και οι ΕΑΑ ανέπτυξαν κατευθύνσεις που περιλαμβάνουν τις εποπτικές προσδοκίες και τα κριτήρια βαθμολόγησης για την αξιολόγηση των σημαντικών ιδρυμάτων με σκοπό τη διενέργεια συνεπούς αξιολόγησης του βαθμού ετοιμότητας των ιδρυμάτων για την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 και τη στήριξη της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Στη συνέχεια καταρτίστηκαν απλουστευμένες μεθοδολογικές κατευθύνσεις για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, στις οποίες λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες αυτών των ιδρυμάτων, προς χρήση των ΕΑΑ. Η θεματική εξέταση για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα διενεργήθηκε σε δείγμα 77 ιδρυμάτων σε στενή συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και των ΕΑΑ.

Η πρώτη φάση της άσκησης για τα σημαντικά ιδρύματα διενεργήθηκε για τα ιδρύματα που ήταν έτοιμα για την αξιολόγηση το πρώτο τρίμηνο του 2017. Τα ιδρύματα που δεν ήταν πλήρως προετοιμασμένα για την αξιολόγηση έλαβαν μια προειδοποιητική επιστολή το πρώτο τρίμηνο του 2017 και θα αξιολογηθούν από τις ΜΕΟ μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2017. Τα ευρήματα και οι διορθωτικές ενέργειες θα κοινοποιηθούν στα ιδρύματα και οι ΜΕΟ θα δώσουν συνέχεια στα εκκρεμή ζητήματα σε όλη τη διάρκεια του 2018. Ωστόσο, έχουν ήδη διεξαχθεί εποπτικοί διάλογοι με τα ιδρύματα που αξιολογήθηκαν (εν μέρει ή πλήρως) στο πλαίσιο της θεματικής εξέτασης οι οποίοι επιβεβαίωσαν σε μεγάλο βαθμό τα ευρήματα που εντοπίστηκαν. Ωστόσο, σε όλους τους τομείς που καλύφθηκαν από τη θεματική εξέταση για τα σημαντικά ιδρύματα, οι επόπτες παρατήρησαν ότι τα ιδρύματα σημείωσαν ορισμένη πρόοδο μετά τις συζητήσεις για τα επιμέρους ευρήματα. Οι πιο αξιοσημείωτες βελτιώσεις εντοπίστηκαν σε περιορισμένο αριθμό ιδρυμάτων στον τομέα της διακυβέρνησης και εν συνεχεία όσον αφορά τα επιχειρηματικά μοντέλα, τον έλεγχο

³ Η θεματική εξέταση σχετικά με το ΔΠΧΑ 9 διενεργείται στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης. Ορισμένα σημαντικά ιδρύματα έχουν εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας άσκησης επειδή: (i) εφαρμόζουν τις εθνικές γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές αντί των ΔΠΧΑ· (ii) είναι θυγατρικές σημαντικών ιδρυμάτων ή υποκαταστημάτων· (iii) έχουν γίνει μεμονωμένες εξαιρέσεις βάσει ιδιοσυγκρατικών παραγόντων (π.χ. συγχωνεύσεις).

των πληρωμών αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων και τον ορισμό της αθέτησης. Αρκετά ιδρύματα ανέφεραν επίσης βελτιώσεις όσον αφορά τη μεθοδολογία αξιολόγησης της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, πρέπει ακόμη να επιλυθούν πολλά ζητήματα σε σχέση με τη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9. Οι επόπτες θα παρακολουθήσουν στενά την πρόοδο ως προς την εφαρμογή του νέου προτύπου από τα ιδρύματα.

1 Συνολικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9

Όπως αναμενόταν, η εφαρμογή του νέου προτύπου αποτελεί μεγάλη πρόκληση και τα ιδρύματα καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες να προετοιμαστούν επαρκώς για την ημερομηνία πρώτης εφαρμογής. Με βάση τα πρώτα αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης, είναι σαφές ότι σε κάποια ιδρύματα υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης. Αυτό δεν ισχύει μόνο για το πλαίσιο των απομειώσεων, το οποίο απαιτεί σημαντικές αλλαγές στα εσωτερικά συστήματα και τις εσωτερικές διαδικασίες αλλά και για άλλες πτυχές που αφορούν την ταξινόμηση και την επιμέτρηση των χρηματοδοτικών μέσων, οι οποίες δεν βρίσκονται ακόμη στο απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο για πολλά ιδρύματα. Το νέο πλαίσιο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών θεωρείται γενικά ότι αποτελεί το πιο δύσκολο μέρος του προτύπου ΔΠΧΑ 9 καθώς απαιτεί σημαντική ενίσχυση του ρόλου της διαχείρισης κινδύνου, της διαθεσιμότητας στοιχείων και της κρίσης των εμπειρογνομόνων για λογιστικούς σκοπούς, τα οποία προϋποθέτουν ισχυρή διακυβέρνηση και σαφείς εσωτερικές διαδικασίες.

Συνολικά, οι επόπτες παρατήρησαν ότι ο βαθμός ετοιμότητας διαφέρει μεταξύ των αξιολογηθέντων ιδρυμάτων. Έτσι, τα σημαντικά ιδρύματα που κρίθηκε ότι υστερούσαν σε σχέση με τα ομοειδή τους ιδρύματα όσον αφορά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έλαβαν, το πρώτο τρίμηνο του 2017, επιστολή στην οποία οι επόπτες υπογράμμιζαν τις βασικές ανησυχίες σχετικά με την πρόδοό τους και ζητούσαν την κατάρτιση σχεδίου δράσης. Από αρκετές συζητήσεις με τον κλάδο, είναι σαφές ότι αυτή η πρωτοβουλία, καθώς και η έναρξη της ίδιας της θεματικής εξέτασης, συνέβαλε στην αύξηση της επίγνωσης των ιδρυμάτων για τις προκλήσεις που συνδέονται με την εφαρμογή του προτύπου. Ως αποτέλεσμα, πολλά εξ αυτών έλαβαν διορθωτικά μέτρα και διέθεσαν περισσότερους πόρους για το εν λόγω σχέδιο.

1.1 Ποσοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9

Οι επόπτες συγκέντρωσαν επίσης τις εκτιμήσεις των ιδρυμάτων σχετικά με την πιθανή ποσοτική επίδραση και την αντίστοιχη επίδραση του ΔΠΧΑ στους εποπτικούς κεφαλαιακούς δείκτες κατά την πρώτη εφαρμογή του, με βάση δεδομένα που ήταν διαθέσιμα το πρώτο τρίμηνο του 2017. Η μέση εκτιμώμενη ποσοτική επίδραση για τα σημαντικά εποπτευόμενα ιδρύματα που καλύπτει η θεματική εξέταση συμφωνεί σε γενικές γραμμές με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν για το δείγμα ιδρυμάτων που συμπεριλήφθηκαν από την EAT στη δεύτερη αξιολόγηση επιπτώσεων του ΔΠΧΑ 9⁴ η οποία δημοσιεύθηκε στις 13 Ιουλίου 2017. Αν ληφθούν υπόψη μόνο τα καλύτερα

⁴ Βλ. την έκθεση της EAT σχετικά με τα αποτελέσματα της δεύτερης αξιολόγησης της EAT σχετικά με τις επιπτώσεις του ΔΠΧΑ 9

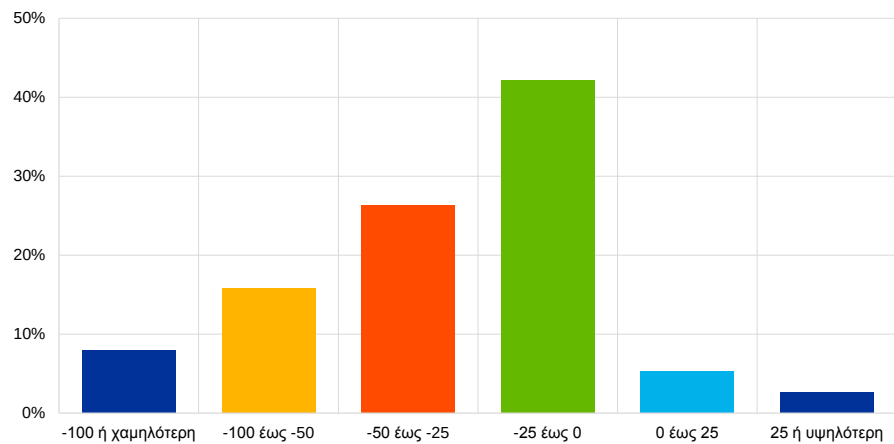
προετοιμασμένα ιδρύματα από το δείγμα των σημαντικών ιδρυμάτων, η μέση αρνητική επίδραση του ΔΠΧΑ 9 υπό συνθήκες πλήρους εφαρμογής στον δείκτη κεφαλαίου CET1 είναι 40 μονάδες βάσης⁵. Αυτή η επίδραση είναι μικρότερη από τη μέση επίδραση για ολόκληρο το δείγμα σημαντικών ιδρυμάτων που καλύπτει η θεματική εξέταση.

Διάγραμμα 1

Ποσοτική αξιολόγηση του ΔΠΧΑ 9: επίδραση στον δείκτη κεφαλαίου CET1 για τα σημαντικά ιδρύματα⁶

Επίδραση σε διαστήματα για ιδρύματα σε πιο προχωρημένο επίπεδο ετοιμότητας

(Μονάδα μέτρησης: μονάδες βάσης. Κατακόρυφος άξονας: ποσοστό ιδρυμάτων. Οριζόντιος άξονας: επίδραση στον δείκτη κεφαλαίου CET1)

Πηγή: Στοιχεία εξαγόμενα από τα ποσοτικά υποδείγματα που παρέχουν τα ιδρύματα

Ενόψει της επικείμενης εποπτικής άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων το 2018, στην οποία θα ληφθεί για πρώτη φορά υπόψη το ΔΠΧΑ 9, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ παροτρύνει τα ιδρύματα να κατανείμουν επαρκείς πόρους στην άσκηση αυτή, προκειμένου να διασφαλιστεί, μεταξύ άλλων, ότι τα αιτήματα παροχής στοιχείων θα μπορούν να διεκπεραιώνονται αποδοτικά και με ακρίβεια, σύμφωνα με την αντίστοιχη μεθοδολογία ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

⁵ Στον μέσο όρο συμπεριλαμβάνονται μόνο τα ιδρύματα που αναφέρουν αρνητική επίδραση.

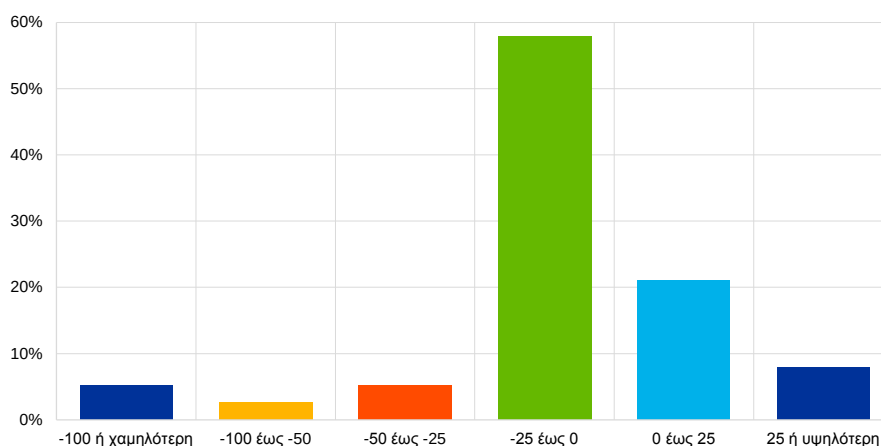
⁶ Τα παρουσιαζόμενα διαστήματα αναφέρονται στη συνολική επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, δηλαδή στην επίδραση που προκύπτει από την ταξινόμηση και την επιμέτρηση και στην επίδραση που προκύπτει από την αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η θετική επίδραση που παρουσιάζεται στο διάγραμμα σχετίζεται κυρίως με την επίδραση που προκύπτει από την ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοδοτικών μέσων σύμφωνα με τους νέους λογιστικούς κανόνες υπό το ΔΠΧΑ 9.

Διάγραμμα 2

Ποσοτική αξιολόγηση του ΔΠΧΑ 9: επίδραση στον δείκτη κεφαλαίου CET1 για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα

Επίδραση σε διαστήματα για λιγότερο σημαντικά ιδρύματα σε πιο προχωρημένο επίπεδο ετοιμότητας

(Μονάδα μέτρησης: μονάδες βάσης. Κατακόρυφος άξονας: ποσοστό ιδρυμάτων. Οριζόντιος άξονας: επίδραση στον δείκτη κεφαλαίου CET1)

Πηγή: Στοιχεία εξαγόμενα από τα ποσοτικά υποδείγματα που παρέχουν τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα

Στην περίπτωση των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, και αν ληφθούν υπόψη μόνο τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα του δείγματος που είναι σε προχωρημένο επίπεδο ετοιμότητας, η μέση αρνητική επίδραση του ΔΠΧΑ 9 υπό συνθήκες πλήρους εφαρμογής στον δείκτη κεφαλαίου CET1 είναι 59 μονάδες βάσης⁷. Όπως και για τα σημαντικά ιδρύματα, η επίδραση είναι μικρότερη από τη μέση επίδραση για το σύνολο του δείγματος, ενώ η σημαντικότερη επίδραση προκύπτει από τις νέες απαιτήσεις για τις απομειώσεις.

1.2 Ποιοτικά αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης σχετικά με το ΔΠΧΑ 9

Η θεματική εξέταση για τα σημαντικά ιδρύματα επικεντρώθηκε σε εννέα τομείς οι οποίοι θεωρήθηκαν από τις εποπτικές αρχές ιδιαίτερα σημαντικοί όσον αφορά την ορθή εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9. Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει συνοπτικά τα συμπεράσματα, λαμβάνοντας υπόψη κάθε τομέα ενδιαφέροντος και επισημαίνοντας ορισμένες από τις βέλτιστες πρακτικές που παρατηρήθηκαν. Όσον αφορά τα σημαντικά ιδρύματα, αυτά τα αποτελέσματα βασίζονται στην αξιολόγηση που διενεργήθηκε το πρώτο τρίμηνο του 2017 και ενσωματώνουν επίσης τα πορίσματα του εποπτικού διαλόγου που πραγματοποιήθηκε με κάθε ίδρυμα έως τα μέσα Ιουλίου του 2017. Όσον αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, τα αποτελέσματα βασίζονται στην αξιολόγηση που διενεργήθηκε σε 77 ιδρύματα.

⁷ Στον μέσο όρο συμπεριλαμβάνονται μόνο τα ιδρύματα που αναφέρουν αρνητική επίδραση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι πτυχές που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση ενδέχεται στο μεταξύ να έχουν βελτιωθεί. Οι εποπτικές αρχές παρακολουθούν συνεχώς την εφαρμογή από πλευράς των ιδρυμάτων, ιδίως σε σχέση με τις συστάσεις για συγκεκριμένα ζητήματα τα οποία εντοπίστηκαν στη διάρκεια της αξιολόγησης.

Η πλειονότητα των πορισμάτων ισχύουν τόσο για τα σημαντικά όσο και για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. Στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες παρατηρήθηκαν ουσιώδεις διαφορές μεταξύ των πορισμάτων για τις δύο κατηγορίες ιδρυμάτων, γίνεται ρητή αναφορά στην έκθεση.

1.2.1 Διακυβέρνηση, διαδικασίες, συστήματα και κοινοποίηση στοιχείων

Συνολικά, τα ιδρύματα εργάζονται εντατικά για την προσαρμογή των διαδικασιών τους στο ΔΠΧΑ 9 και επενδύουν σημαντικά στην ανάπτυξη των πληροφοριακών συστημάτων τους. Τα περισσότερα σχέδια έργου κρίθηκαν σε μεγάλο βαθμό επαρκή καθώς αφορούσαν όλα τα επίπεδα διοίκησης και όλες τις σχετικές οργανωτικές μονάδες (ειδικότερα, τη Διαχείριση Κινδύνων, τις Οικονομικές Υπηρεσίες, τις Επιχειρηματικές Δραστηριότητες, τα Πληροφοριακά Συστήματα και τον Οικονομικό Έλεγχο). Όπου τα πορίσματα της αξιολόγησης δεν ήταν ικανοποιητικά, οι εποπτικές αρχές παρότρυναν τα ιδρύματα να βελτιώσουν τη διαχείριση έργου τους, τονίζοντας ότι η συμμετοχή και η λογοδοσία του διοικητικού οργάνου είναι ζωτικής σημασίας. Χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση σε ζητήματα όπως η διαθεσιμότητα και η ποιότητα της εσωτερικής τεκμηρίωσης όσον αφορά τη μεθοδολογία για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθώς και τις πολιτικές κοινοποίησης στοιχείων. Σε ό,τι αφορά τις πολιτικές κοινοποίησης στοιχείων, ορισμένα ιδρύματα παρουσίασαν σημεία βελτίωσης μετά τον εποπτικό διάλογο.

Τέλος, θα πρέπει να υπάρχουν αυστηρές διαδικασίες διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου για την αξιολόγηση των εξωτερικών προμηθευτών. Αυτό ισχύει περισσότερο για τα μικρότερα ιδρύματα, λόγω της αυξημένης εξάρτησής τους από προϊόντα τρίτων, όπως υποδείγματα, δεδομένα και σεναρία. Τα προϊόντα που παρέχουν οι εξωτερικοί προμηθευτές θα πρέπει να προσαρμόζονται στο προφίλ κινδύνων του ιδρύματος και θα πρέπει να είναι πλήρως κατανοητά από το ίδιο το ίδρυμα.

1.2.2 Αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων για την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Η συντριπτική πλειοψηφία των σημαντικών ιδρυμάτων έχουν αναπτύξει σχέδια πολιτικών και έχουν θεσπίσει κατάλληλες διαδικασίες για την αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων με σκοπό την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων σύμφωνα με τα νέα κριτήρια. Επιπλέον, τα περισσότερα ιδρύματα είχαν ήδη διενεργήσει μια πρώτη αντιστοίχιση των υφιστάμενων χρηματοοικονομικών μέσων/χαρτοφυλακίων προς τα προσδιορισμένα επιχειρηματικά μοντέλα.

Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις τα σχέδια πολιτικών με τις οποίες καθορίζονται οι κανόνες για την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων εντός των επιχειρηματικών μοντέλων είναι μάλλον ασαφή και αφήνουν υπερβολικά περιθώρια ερμηνείας. Αν και ορισμένα ιδρύματα έχουν στο μεταξύ αντιμετωπίσει αυτές τις αδυναμίες, τα περισσότερα ιδρύματα εξακολουθούν να υστερούν ως προς αυτό. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι σαφής η σύνδεση των πολιτικών για την αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων με τη διακυβέρνηση, τις ρυθμίσεις αποδοχών και τη διαχείριση κινδύνων του ιδρύματος. Άλλος ένας τομέας στον οποίο οι λογιστικές πολιτικές θα πρέπει να είναι περισσότερο ακριβείς αφορά την αναταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων ως αποτέλεσμα μεταβολών στα επιχειρηματικά μοντέλα.

Τέλος, εξακολουθούν να χρειάζονται πιο σαφείς ορισμοί όσον αφορά το επίπεδο των πωλήσεων χρηματοοικονομικών μέσων στο οποίο αυτές θεωρούνται σποραδικές ή ασήμαντης αξίας.

1.2.3 Ταξινόμηση και επιμέτρηση: εξέταση όσον αφορά πληρωμές αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων

Τα περισσότερα σημαντικά ιδρύματα διαθέτουν τυποποιημένες διαδικασίες για να εξετάζουν κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου αποτελούν πληρωμές αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων (solely payments of principle and interest - SPPI). Η θετική έκβαση της εν λόγω εξέτασης αποτελεί προϋπόθεση για την ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (fair value through other comprehensive income - FVOCI). Αυτές οι τυποποιημένες διαδικασίες συχνά αποτελούνται από αναλυτικούς καταλόγους ελέγχου και δένδροδιαγράμματα που έχουν αναπτυχθεί στο εσωτερικό του ιδρύματος ή από εξωτερικούς συμβούλους.

Σε ορισμένα ιδρύματα, τόσο σημαντικά όσο και λιγότερο σημαντικά, δεν υπάρχει σαφής ορισμός του ελέγχου αναφοράς που είναι απαραίτητος για να αξιολογηθεί κατά πόσον τα χρηματοοικονομικά μέσα με τροποποιημένο το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος πληρούν το κριτήριο της εν λόγω εξέτασης. Οι εποπτικές αρχές παρακολουθούν προσεκτικά την πρόοδο σε αυτόν τον τομέα. Γενικά, τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν μια τυποποιημένη διαδικασία για την αξιολόγηση και τον εντοπισμό εντός των συστημάτων τους των χρηματοοικονομικών μέσων με τα κρίσιμα χαρακτηριστικά πληρωμών αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων.

1.2.4 Απομείωση: ορισμός της αθέτησης υποχρεώσεων για τους σκοπούς του ΔΠΧΑ 9

Τα σημαντικά ιδρύματα εφαρμόζουν γενικά έναν συνεπή ορισμό της αθέτησης υποχρεώσεων τόσο για τους σκοπούς της εσωτερικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για το ΔΠΧΑ 9. Επιπλέον, τα ιδρύματα ευθυγραμμίζουν τους λογιστικούς και κανονιστικούς ορισμούς της αθέτησης υποχρεώσεων, αν και ορισμένα ιδρύματα εξακολουθούν να υστερούν σε αυτόν τον τομέα. Υπό αυτήν την

έννοια, οι εποπτικές αρχές ενθαρρύνουν τη χρήση του ορισμού της ΕΑΤ για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα για σκοπούς εσωτερικής διαχείρισης κινδύνων και δημοσιοποίησης χρηματοοικονομικών στοιχείων⁸. Ένας από τους τομείς όπου τα ιδρύματα μπορούν να βελτιωθούν αφορά τον καθορισμό συνεπών ορίων σημαντικότητας για τον εντοπισμό της αθέτησης υποχρεώσεων, αν και γενικά υπάρχει η δέσμευση να τα ευθυγραμμίσουν με τα όρια που θα ισχύουν για κανονιστικούς σκοπούς⁹. Αντίστοιχα, τα ιδρύματα θα πρέπει να ορίζουν με μεγαλύτερη ακρίβεια τις προϋποθέσεις για τη μεταφορά των ανοιγμάτων εκτός της ταξινόμησης του σταδίου 3 (ανοίγματα απομειωμένης πιστωτικής αξίας), συμπεριλαμβανομένου του ενδεχόμενου ορισμού περιόδων εξυγίανσης σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό της ΕΕ για σκοπούς προληπτικής εποπτείας¹⁰.

1.2.5 Απομείωση: αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς τα ιδρύματα πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον έχει προκύψει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου. Αυτό πρέπει να γίνεται ούτως ώστε να προσδιορίζεται κατά πόσον οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες επιμετρώνται ως αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, δηλαδή κατά πόσον αυτά τα ανοίγματα θα πρέπει να μεταφερθούν από την απομείωση του σταδίου 1 στην απομείωση του σταδίου 2. Αυτή η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να στηρίζεται τόσο σε ποσοτικούς όσο και σε ποιοτικούς δείκτες.

Η πλειονότητα τόσο των σημαντικών όσο και των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων επικεντρώνουν τις αξιολογήσεις τους σε ποσοτικούς δείκτες. Η σχετική μεταβολή της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων (probability of default - PD) αποτελεί τον βασικό παράγοντα (μαζί με την απόλυτη μεταβολή της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων) με τον οποίο προσδιορίζεται κατά πόσον έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Σύμφωνα με τις εποπτικές προσδοκίες, τα ιδρύματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν ως εναλλακτικούς δείκτες τη συμπερίληψη των ανοιγμάτων στον κατάλογο παρακολούθησης, την εφαρμογή μέτρων ρύθμισης ή την επίτευξη του σημείου ενεργοποίησης της καθυστέρησης 30 ημερών. Τα αποτελέσματα της θεματικής εξέτασης για τα σημαντικά και τα λιγότερα σημαντικά ιδρύματα επιβεβαιώνουν ότι ορισμένα ιδρύματα πληρούν αυτήν την προσδοκία. Ο ορισμός σαφών κανόνων και ενδεχόμενων περιόδων εξυγίανσης για τη μεταφορά ανοιγμάτων του σταδίου 2 στο στάδιο 1 αποτελεί ζήτημα στο οποίο τα ιδρύματα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή.

⁸ Βλ. Έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

⁹ Draft Regulatory Technical Standards on the materiality threshold for credit obligations past due under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013 (EBA/2016/06).

¹⁰ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/227 της Επιτροπής, της 9ης Ιανουαρίου 2015, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Επιπλέον, ορισμένα σημαντικά και λιγότερα σημαντικά ιδρύματα σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν την εξαίρεση «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου». Αυτό επιτρέπει στα ιδρύματα να διατυπώνουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση εάν το χρηματοοικονομικό μέσο προσδιοριστεί ότι εμπεριέχει «χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο» την ημερομηνία αναφοράς. Ωστόσο, συνιστάται αυτές οι εξαιρέσεις να είναι καλά τεκμηριωμένες, αιτιολογημένες και, όσον αφορά τα ανοίγματα δανεισμού, περιορισμένες.

1.2.6 Απομείωση: ενσωμάτωση πληροφοριών που αφορούν το μέλλον στο υπόδειγμα απομειώσεων βάσει αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η πλειονότητα των ιδρυμάτων ενσωματώνουν στο υπόδειγμα απομειώσεων βάσει αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών πληροφορίες που αφορούν το μέλλον με βάση πολλαπλά σενάρια. Τα περισσότερα ιδρύματα χρησιμοποιούν ως χρονικό ορίζοντα περίοδο 3 ετών για αυτές τις πληροφορίες ενώ ορισμένα άλλα ιδρύματα περίοδο 3-5 ετών. Είναι σημαντικό οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον να περιορίζονται σε μια εύλογη χρονική περίοδο προκειμένου να ενισχύεται η αξιοπιστία των προβλέψεων. Ως προς το ενδεχόμενο να χρειαστούν βελτιώσεις σε αυτόν τον τομέα, εξαιρετικά σημαντικό θεωρείται το σκέλος που αφορά τη διαχείριση αυτών των πληροφοριών, καθώς σε σημαντικό αριθμό ιδρυμάτων η εσωτερική τεκμηρίωση όσον αφορά την ενσωμάτωση αυτών των πληροφοριών είναι ανεπαρκής. Επιπλέον, ορισμένα ιδρύματα σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν λίγες μόνο μακροοικονομικές μεταβλητές, όπως το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), δεν έχουν όμως εντοπίσει άλλες πληροφορίες που αφορούν το μέλλον οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν σχετικές για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών με μεγαλύτερο βαθμό λεπτομέρειας.

Ο προσδιορισμός της αποτίμησης εξασφαλίσεων μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό προβλέψεων για ζημίες απομείωσης σύμφωνα με το υπόδειγμα αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ιδίως όταν η εκποίηση της εξασφάλισης αναμένεται να συμβεί κάποια στιγμή στο μέλλον. Για αυτόν τον λόγο, τα ιδρύματα θα πρέπει να επιδεικνύουν επαρκή βαθμό επιφυλακτικότητας που να αποτυπώνει την εγγενή αβεβαιότητα. Για παράδειγμα, δεδομένου του εγγενούς κινδύνου εκτέλεσης κατά την εκποίηση της εξασφάλισης, τα ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν πολύ προσεκτικά περιπτώσεις στις οποίες η αξία του εξασφαλισμένου στοιχείου αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να στηρίζονται σε στοιχεία που αποδεικνύουν αδιάσειστα ότι οι υψηλότερες αποτιμήσεις είναι διατηρήσιμες, όπως επίσης περιγράφεται όσον αφορά τα ακίνητα στο έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια¹¹.

Ειδικότερα, για τα λιγότερα σημαντικά ιδρύματα, τα οποία τείνουν να χρησιμοποιούν πληροφορίες που αφορούν το μέλλον καθώς και μακροοικονομικά σενάρια που αναπτύσσονται από εξωτερικούς προμηθευτές, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα

¹¹ Έγγραφο κατευθύνσεων της Τραπεζικής Επιτροπής της ΕΚΤ προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, Μάρτιος 2017.

ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα σενάρια είναι προσαρμοσμένα στα προφίλ ανοίγματος των ιδρυμάτων σε επιχειρηματικό και πιστωτικό κίνδυνο. Σε αυτήν τη φάση, ελάχιστα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα διενεργούν μακροοικονομική ανάλυση στο εσωτερικό τους για την ανάπτυξη σεναρίων. Επιπλέον, σε περίπτωση εφαρμογής της κρίσης εμπειρογνωμόνων, αυτή θα πρέπει να αιτιολογείται και να τεκμηριώνεται. Είναι επίσης σημαντικό τυχόν αποκλίσεις που προκύπτουν λόγω της εφαρμογής της κρίσης εμπειρογνωμόνων από τα σημαντικά και λιγότερο σημαντικά ιδρύματα να κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση με τις ποσοτικές προβλέψεις.

1.2.7 Απομείωση: επικύρωση και εκ των υστέρων έλεγχος

Σχεδόν όλα τα ιδρύματα έχουν περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την ανάπτυξη μιας ορθής και αξιόπιστης διαδικασίας επικύρωσης και εκ των υστέρων ελέγχου για τους σκοπούς σχηματισμού υποδείγματος αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9. Εντοπίστηκαν ορισμένες ανεπάρκειες στη λειτουργία επικύρωσης, όπως η μη ανεξαρτησία από τον σχηματισμό υποδείγματος, ο ασαφής ορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων και η έλλειψη πόρων και εξειδικευμένης γνώσης. Επιπλέον, εντοπίστηκαν ανεπάρκειες στο πλαίσιο επικύρωσης, π.χ. δεν υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των επιμέρους στοιχείων του υποδείγματος (σχεδιασμός/εισαγωγή δεδομένων/εξαγωγή αποτελεσμάτων). Ωστόσο, σε συνέχεια του εποπτικού διαλόγου παρατηρήθηκαν σημάδια βελτίωσης σε σημαντικά ιδρύματα σε ό,τι αφορά τη διαδικασία και την τεκμηρίωση.

Η έρευνα στα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα έδειξε ότι αυτά τα ιδρύματα βρίσκονται ακόμη σε φάση ανάπτυξης ενός πλαισίου επικύρωσης και εκ των υστέρων ελέγχου. Τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα σκοπεύουν να διενεργούν επικύρωση και εκ των υστέρων έλεγχο των υποδειγμάτων άπαξ ετησίως.

Όλα τα ιδρύματα που παρουσίασαν αδυναμίες στον τομέα της επικύρωσης και του εκ των υστέρων ελέγχου παροτρύνονται ιδιαιτέρως να αναθέσουν αυτόν τον τομέα σε επαρκώς καταρτισμένο προσωπικό, καθώς οι διαδικασίες επικύρωσης και εκ των υστέρων ελέγχου θα πρέπει να έχουν θεσπιστεί πριν από το 2018. Επιπλέον, τα ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν ολοκληρωμένη τεκμηρίωση για το πλαίσιο και τη διαδικασία επικύρωσης υποδειγμάτων. Οι περιοδικές αναθεωρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υποθέσεις των υποδειγμάτων εξακολουθούν να είναι έγκυρες και ότι λαμβάνονται υπόψη νέες πληροφορίες.

1.2.8 Απομείωση: υπολογισμός αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής

Όλα τα ιδρύματα θα πρέπει να ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές¹², παρ' όλο που η πλειονότητα των ιδρυμάτων

¹² Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (EAT/2017/06).

δεν έχουν ακόμη μεταφέρει τις κατευθυντήριες γραμμές σε ένα εσωτερικό εγχειρίδιο πολιτικών.

Όλα τα ιδρύματα που χρησιμοποιούν υποδείγματα βάσει εσωτερικών διαβαθμίσεων για κανονιστικούς σκοπούς αναπτύσσουν υποδείγματα στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9 βάσει παραμέτρων πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων, ζημίας σε περίπτωση αθέτησης και ανοίγματος σε αθέτηση, αξιοποιώντας κυρίως υφιστάμενα υποδείγματα για σκοπούς προληπτικής εποπτείας. Τα ιδρύματα, ωστόσο, θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι διαφορές απαιτήσεων μεταξύ των υποδειγμάτων βάσει εσωτερικών διαβαθμίσεων και του υποδείγματος στο πλαίσιο του ΔΠΧΑ 9 αντιμετωπίζονται καταλλήλως με τις απαραίτητες διορθώσεις. Πολλά ιδρύματα θα εξάγουν την πιθανότητα αθέτησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής από την πιθανότητα αθέτησης ενός έτους χρησιμοποιώντας γενικώς αποδεκτές προσεγγίσεις (π.χ. πίνακες μεταβολής διαβαθμίσεων). Όσον αφορά τη ζημία σε περίπτωση αθέτησης και το άνοιγμα σε αθέτηση, τα ιδρύματα δεν έχουν προχωρήσει τόσο πολύ στην ανάπτυξη των υποδειγμάτων τους, ιδίως σε σχέση με την ενσωμάτωση πληροφοριών που αφορούν το μέλλον. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι θα πρέπει να είναι σπάνιες οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές ισούνται με το μηδέν. Το ίδιο ισχύει και για τα ανοίγματα χαμηλού πιστωτικού κινδύνου.

1.2.9 Απομείωση: πρόσθετα ζητήματα όσον αφορά τα χαρτοφυλάκια βάσει της τυποποιημένης προσέγγισης

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα ιδρύματα που διαθέτουν υποδείγματα βάσει εσωτερικών διαβαθμίσεων τα οποία έχουν γίνει αποδεκτά από τις εποπτικές αρχές συνήθως διαθέτουν επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις και ικανότητες σχηματισμού υποδειγμάτων και για τα χαρτοφυλάκια για τα οποία επί του παρόντος χρησιμοποιείται η τυποποιημένη προσέγγιση. Όσον αφορά τα ιδρύματα που εφαρμόζουν μόνο την τυποποιημένη προσέγγιση, ωστόσο, η βασική πρόκληση σε σχέση με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έγκειται στην ανάπτυξη του πλαισίου για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές. Αυτό ισχύει κυρίως για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, καθώς αυτά εφαρμόζουν συνήθως την τυποποιημένη προσέγγιση για τον πιστωτικό κίνδυνο. Τα ιδρύματα θεωρούν την έλλειψη (ιστορικών) στοιχείων, πόρων και τεχνικής γνώσης για τον σχηματισμό υποδειγμάτων ως τις βασικές προκλήσεις για την ανάπτυξη του πλαισίου για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η κρίση εμπειρογνομόνων εφαρμόζεται για την επικύρωση ή την παράκαμψη των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Τέλος, ένα ακόμη σημείο ανησυχίας είναι ο ρόλος της κρίσης εμπειρογνομόνων στην αντιμετώπιση των χαρτοφυλακίων χαμηλής αθέτησης.

Συντομογραφίες

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΔΛΠ	Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο
ΔΠΧΑ	Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
ΕΑΤ	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ΕΕΜ	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

CET1 Κεφάλαιο κοινών μετοχών κατηγορίας 1

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2017

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλ.: +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος: www.bankingsupervision.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Τελευταία ημερομηνία για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση: 15 Ιουλίου 2017

ISBN 978-92-899-3080-2 (pdf)
DOI 10.2866/918192 (pdf)
Αριθ. καταλόγου ΕΕ QB-05-17-040-EL-N (pdf)